

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה למדעי הרוח
החוג לספרות עברית והשוואתית

ח"נ ביאליק – מ"ספר האגדה" אל ארון הספרים היהודי

מרצה: ד"ר צפי זבה-אלרן

מסגרת: סמינריון מ"א

מועד הקורס: יום ד', 16-18

שעת קבלה: יום ד', 15-16, בתיאום מראש

פניות שונות יתקבלו בברכה בדו-אל: tsafisebba@gmail.com

תוכן הקורס ומטרותיו:

"ספר האגדה" של ביאליק ורבניצקי זכה להיקרא: "התורה החדשה של ישראל" לא רק בזכות הפופולאריות הרבה שלו אלא גם בעקבות ההתלהבות מחידושי הספרותיים והאידיאולוגיים. הקורס יוקדש לבחינה מעמיקה של יצירה חשובה זו בהקשריה הרחבים- תוך עיון בשירים, בהרצאות, מאמרים ואגרות של ביאליק ויצירות נוספות של בני דורו. נעסוק במתחים שעיצבו את הזהות היהודית המודרנית כפי שהיא משתקפת באסופה, כגון אלה שבין תורה לתרבות, אמונה וכפירה, הלכה ואגדה ועוד. נדון בהרחבה בתפיסתו האמנותית של ביאליק, בהשראותיו ובחזונו התרבותי כמנהיג עממי, תוך ניסיון להבין טוב יותר את תרומתו לספרות העברית כ"משורר הלאומי" ואת שורשיה ומאפייניה של הזהות היהודית החילונית.

חובות המשתתפות והמשתתפים: נוכחות חובה בשיעורים בהתאם לכללי התקנון (80%), והצגת-הגשת רפרט

או עבודה סמינריונית.

רשימה ביבליוגרפית (הפריטים סרוקים במאגר התדפיסים שבתו"ת):

* חוברת טקסטים של הקורס (מחולקת לשני חלקים ונמצאת סרוקה במאגר התדפיסים) – תלווה אותנו כל שיעור לאורך השנה. יש להדפיס את החוברת ולהביאה לכל השיעורים.

1. שמואל פיינר, "המצאת 'העת החדשה' – פרק ברטוריקה ובתודעה העצמית של ההשכלה", **דפים למחקר בספרות** 11 (1998): 9-25.

2. חיים נחמן ביאליק, ["האגרת האוטוביוגרפית", 1903] **באגרות חיים נחמן ביאליק**, כרך א, פ' לחובר (עורך), תל-אביב: דביר, 1938, עמ' קנז-קעג.

3. David Stern, "The Anthology in Jewish Literature, An Introduction", in D. Stern (ed.), **The Anthology in Jewish Literature**, New York: Oxford University Press 2004, pp. 3-11.

4. חיים נחמן ביאליק, "הספר העברי" [1917] בספרו, **כל כתבי ח.נ. ביאליק**, תל-אביב: דביר, 1965, עמ' רד-ריא.

5. יהושע חנא רבניצקי וחיים נחמן ביאליק, "הקדמה", **ספר האגדה**, קרקוב-אודסה: דפוס פישר / ביאליק ובורישקין, 1911-1908 [בחוברת הטקסטים].

6. חיים נחמן ביאליק, "למוד האגדה בבית-הספר", **כנסת** 10 (1933 [1947]): יג-כב.

7. חיים נחמן ביאליק, "גלוי וכסוי בלשון" [1915], **כל כתבי ח.נ. ביאליק**, תל-אביב: דביר, 1965, עמ' רב-רד.

8. יהושע חנא רבניצקי, "'חיבת ציון' ו'ציוניות'" [1898], בספרו, **בשערי ספר**, ש' קרמר (עורך), תל-אביב: דביר, 1961, עמ' קמט-קנו.

9. חיים נחמן ביאליק, "הלכה ואגדה" [1917], בספרו, **כל כתבי ח.נ. ביאליק**, תל-אביב: דביר, 1965, עמ' רטז-רכב.

10. זיוה שמיר, "'בואה, לילה' – בין הקוורטו השיקספירי לגווילי הספר העברי, חידוש ותמורה בשירו של ביאליק 'לפני ארון הספרים'", **תעודה** טז-יז (2001): 655-695.

11. חיים נחמן ביאליק, "לשאלת התרבות העברית" [1932], בתוך **דברים שבעל-פה**, כרך א, תל-אביב: דביר, 1935, עמ' קעד-ריג.

המלצה חמה: אבנר הולצמן, **חיים נחמן ביאליק**, בסדרת גדולי הרוח והיצירה בעם היהודי, ירושלים: מרכז זלמן שזר, 2009.

ארי אלון, "הנער שהזריק תנ"ך לוורידים: אגדה נדנדה", בספרו, **בא אל הקדש: ל"ו אגדות נסתרות**, תל-אביב: ידיעות אחרונות, 2005, עמ' 191-202.

בהצלחה !